

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

การกำหนดโทษทางวินัยเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการดำเนินการทางวินัย นับว่าเป็นหัวใจสำคัญในการสั่งลงโทษทางวินัย ไม่ว่าจะเป็นโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน สำหรับความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หรือการเพิกถอนสิทธิในการเป็นข้าราชการ โดยโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการสำหรับความผิดวินัยร้ายแรงอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง นับว่ากระบวนการดังกล่าวสร้างความคับข้องใจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดำเนินการทางวินัย ผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งที่มีอำนาจสั่งลงโทษเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องด้วยอำนาจที่กฎหมายกำหนดไม่ได้ให้รายละเอียดที่ชัดเจนที่ผู้ปฏิบัติสามารถจะนำมาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้อย่างปราศจากความไม่แน่ใจ การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษทางวินัยจึงต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ความเชี่ยวชาญของผู้ปฏิบัติเป็นอย่างมากในการดำเนินการทางวินัยในแต่ละเรื่อง นอกจากนี้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการดำเนินการทางวินัย เกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องดุลพินิจของฝ่ายปกครองยังอยู่ในขอบเขตจำกัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาทางด้านกฎหมายปกครองยังไม่แพร่หลายเพียงพอที่จะทำให้ผู้ดำเนินการทางวินัยสามารถเข้าใจบทบาทและหน้าที่และความมีอยู่ของอำนาจดุลพินิจที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถ่องแท้

การใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองยังเป็นปัญหาอยู่มากเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ทั้งนี้เนื่องจากดุลพินิจฝ่ายปกครองเป็นอำนาจที่กฎหมายกำหนดให้ฝ่ายปกครองสามารถที่จะเลือกปฏิบัติได้อย่างยืดหยุ่นตามความเหมาะสม หรือไม่ก็กำหนดขอบเขตให้ปฏิบัติหรือบางครั้งอาจให้อำนาจไว้กว้าง ๆ เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจสามารถใช้ดุลพินิจภายในขอบเขตและกรอบแห่งกฎหมายภายใต้สถานการณ์และข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากต่อการตัดสินใจเป็นอย่างมากของผู้มีอำนาจใช้ดุลพินิจ และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ซึ่งได้แก่ หมวดที่ 6 วินัยและการรักษาวินัยและหมวดที่ 7 การดำเนินการทางวินัย ในกรณีนี้จะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ และความเสียหายที่เกิดขึ้นจะสามารถกำหนดเกณฑ์หรือบรรทัดฐานได้หรือไม่ หรือผลที่เกิดขึ้นกับทาง

ราชการอย่างไร ที่ผู้กระทำผิดจะต้องรับโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง บางกรณีเป็นโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง ทั้งที่มีความเสียหายใกล้เคียงกัน ฉะนั้นอะไรคือข้อเท็จจริงที่จะตีความเพื่อกำหนดความเสียหายและความเสียหายเท่าไร อย่างไรที่จะถือได้ว่าเป็นความผิดวินัยอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ซึ่งสมควรถูกลงโทษถึงขั้นปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ ซึ่งถือเป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจพิจารณาตีความในส่วนข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบของกฎหมาย และเป็นที่มาของผลแห่งกฎหมาย คือ การใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสมตรงกับข้อเท็จจริง

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาความผิด และการกำหนดโทษทางวินัยอันเป็นเหตุเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และวิวัฒนาการของความผิด และการกำหนดโทษทางวินัย รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการพิจารณาความผิด และการกำหนดโทษทางวินัยอันเป็นเหตุเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาการพิจารณาความผิด และการกำหนดโทษทางวินัยอันเป็นเหตุเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง จนได้บทสรุปและข้อเสนอแนะมาใช้ในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการพิจารณาความผิด และการกำหนดโทษทางวินัยอันเป็นเหตุเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงต่อไป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความผิดทางวินัย 3 ฐานความผิดด้วยกัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ซึ่งได้แก่ ความผิดฐานจงใจไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ และหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายรัฐบาล ประมาทเลินเล่อ หรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา 85 วรรคสอง ความผิดฐานขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา 86 วรรคสอง ความผิดฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตามมาตรา 87 วรรคสอง รวมทั้งความรับผิดชอบละเมิดของข้าราชการครู อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง โดยมีสมมุติฐานที่ว่า การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัยอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ยังมีปัญหาอยู่มาก ทั้งอำนาจผู้ใช้ดุลพินิจกรณีความผิดวินัยจนทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง องค์ประกอบความผิด การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดโดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะของความผิดประเภทของความเสียหาย มูลค่าแห่งความเสียหาย และดุลพินิจเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของข้าราชการครู อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง จึงจะถูกต้อง เหมาะสม เสมอภาค และเป็นธรรมต่อข้าราชการครู

ผลการศึกษาดังกล่าวจะพบว่า

1. อำนาจผู้ใช้ดุลพินิจกรณีความผิดวินัยจนทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ทั้งการสืบสวนสอบสวน การสอบสวนจะกระทำเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และข้อกล่าวหาอันนั้นมีมูล จะแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ประเด็นสำคัญที่จะต้องพิสูจน์หรือวินิจฉัยในการดำเนินการทางวินัย มี 3 ด้าน ประเด็นเกี่ยวกับการกระทำในเรื่องที่กล่าวหา จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ถูกลงโทษ ได้ทำอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไร ทำอย่างไร ทำเพราะเหตุใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยว่าได้กระทำผิดวินัยหรือไม่ กรณีความผิด จะต้องพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดในกรณีใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยปรับบทลงโทษว่าได้กระทำผิดตามมาตราใด และความร้ายแรงแห่งกรณี จะต้องพิสูจน์ว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาอันนั้น มีพฤติการณ์ร้ายแรงเพียงใด หรือเสียหายแก่ทางราชการร้ายแรงเพียงใด เพื่อใช้ในการวินิจฉัยกำหนดระดับโทษหนักหรือเบาที่จะลงแก่ผู้ถูกกล่าวหา การแจ้งข้อกล่าวหาและสอบสวน แต่ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษหรือผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษ และการร้องทุกข์ให้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.ศ.” หรือ คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเรียกโดยย่อว่า “ก.ค.ศ.” ภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง โดยให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการ อุตสาหกรรมและการพิจารณาอุตสาหกรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งในหลักการพิจารณาความผิดถือว่าไม่มีอำนาจดุลพินิจก็คือ องค์ประกอบของกฎหมายในความผิดนั้น ๆ หากว่ามีข้อเท็จจริงอย่างใดเกิดขึ้น เมื่อผู้พิจารณาความผิดเห็นว่ากระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิดของกฎหมายก็สามารถปรับได้ว่าผู้นั้นมีความผิดฐานนั้นซึ่งองค์ประกอบนั้นจะส่งผลให้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ร้ายแรงก็ขึ้นอยู่กับว่าเข้ากับองค์ประกอบความผิดใด โดยมีคำสั่งทางปกครองจะมีผลกระทบต่อสิทธิของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ถูกลงโทษเช่นเดียวกัน เหมือนกับสหพันธรัฐเยอรมัน และฝรั่งเศส

2. องค์ประกอบความผิด ความผิดอย่างเดียวกันก็อาจแตกต่างกันในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้ ได้แก่ ลักษณะของการกระทำผิด ผลแห่งการกระทำผิด การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด และสภาพของผู้กระทำผิด องค์ประกอบความผิดในที่นี้ การจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การประมาทเลินเล่อ ไม่เอาใจใส่ระมัดระวัง รักษาประโยชน์ของทางราชการเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (มาตรา 85 วรรคสอง) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ (มาตรา 86 วรรคสอง) และข้าราชการครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาต้องตรงต่อเวลา อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการและผู้เรียน จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมิได้ (มาตรา 87 วรรคสอง)

3. การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดโดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะของความผิดประเภทของความเสียหาย ในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้นหรือไม่ อย่างไรแล้ว ก็ทำบันทึกรายงานการสอบสวน ถ้ากรรมการสอบสวนคนใดมีความเห็นแย้ง ก็ให้ทำความเห็นแย้งติดไปกับรายงานการสอบสวนด้วย ดังนี้ การเจตนาทุจริต จะต้องนำหลักทฤษฎีผลโดยตรงมาพิจารณาแล้วยังจะต้องพิจารณาถึงพฤติการณ์ของการกระทำผิดว่าผู้กระทำผิดสามารถที่จะคาดเห็นหรือเล็งเห็นได้หรือไม่ว่าจะเกิดความเสียหายขึ้นได้เช่นนั้น การพิจารณาความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษสถานหนักถึงขั้นไล่ออกหรือปลดออกจากราชการนั้น จะต้องมีการพยานหลักฐานชัดเจนพอสมควรว่าผู้กระทำผิดมีเจตนาทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วย ประมาทเลินเล่อสำหรับความเสียหายที่เกิดแก่ราชการกรณีประมาทเลินเล่อจะร้ายแรงเพียงใดนั้น ต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งความเสียหายที่ทางราชการได้รับอาจเป็นความเสียหายที่สามารถคำนวณเป็นราคา หรือเป็นความเสียหายที่เกิดกับภาพพจน์ชื่อเสียงของทางราชการก็ได้ มีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น โดยขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง ต้องมีการขัดขืน ไม่ทำตามคำสั่งหรือทำไม่ตรงตามที่สั่ง หรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นต้องถูกปลดออกหรือไล่ออก การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การพิจารณาความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการจะเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือไม่ จะต้องดูพฤติการณ์ประกอบกับเจตนาของผู้กระทำผิดเป็นเรื่อง ๆ ไป ถ้ามีเหตุผลอันสมควร หรือโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ถ้าไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งต้องลงโทษปลดออก หรือไล่ออกเท่านั้น

4. มูลค่าแห่งความเสียหาย ความเสียหายที่ทางราชการได้รับอาจเป็นความเสียหายที่สามารถคำนวณเป็นราคา กฎหมายมิได้กำหนดไว้โดยแน่นอน การใช้ดุลพินิจตีความจึงจำเป็นต้องยึดหลักทฤษฎีทางกฎหมายที่เป็นข้อผูกมัดในการใช้ดุลพินิจ โดยเฉพาะหลักความสมควรแก่เหตุ และหลักความเสมอภาคมาพิจารณา และหลักที่สามารถนำมาใช้ได้อย่างใกล้เคียงอย่างยิ่งก็คือหลักแห่งความเหมาะสมซึ่งเป็นหลักหนึ่งของหลักความสมควรแก่เหตุ หรือเป็นความเสียหายที่เกิดกับภาพพจน์ชื่อเสียงของทางราชการก็ได้ คงใช้หลักเดียวกันกับกรณีความเสียหายต่อสิทธิในกองทรัพย์สินของราชการที่สามารถคำนวณได้เป็นตัวเงิน ก็ยังคงต้องพิจารณาถึงหลักทฤษฎีผลโดยตรง ซึ่งผลแห่งการกระทำผิดนั้นจะต้องไม่ไกลต่อเหตุ และหากการกระทำผิดนั้นมิได้เกิดขึ้นโดยเจตนาผู้กระทำจะต้องคาดเห็นได้ว่าผลจะเกิดขึ้นทำนองนั้นจึงจะถือได้ว่าการกระทำผิดวินัยนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงประเด็นอื่น ๆ

ทั้งความเสียหายต่องาน ความเสียหายต่อภาพพจน์ชื่อเสียงหรือทางก้าวหน้าของราชการ เป็นความเสียหายหากเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้ราชการลดค่าแห่งความเชื่อถือ ความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน กรณีที่ตีความว่าการกระทำผิดวินัยที่ทำความเสียหายต่อภาพพจน์ชื่อเสียง หรือทางก้าวหน้าของราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ซึ่งคงจะต้องพิจารณาถึงพฤติกรรมแห่งการกระทำผิดและข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไปเช่นกัน ภายใต้หลักทฤษฎีเรื่องความเสียหาย และข้อผูกมัดและควรคำนึงในการใช้ดุลพินิจ การพิจารณาใช้ดุลพินิจตีความและปรับบทกฎหมายจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดวินัยในเรื่องนั้นทั้งเรื่อง ซึ่งจะต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปภายใต้หลักและข้อควรคำนึงดังกล่าวมา

5. ดุลพินิจเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของข้าราชการครู อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง การปล่อยให้ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่าง ๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่เข้าไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีผลป้องกันไว้เสียก่อนจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น

ข้อเสนอแนะ

1. อำนาจผู้ใช้ดุลพินิจกรณีสอบสวน ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษหรือผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษ หรือผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าคณะกรรมการสอบสวนแจ้ง “ฐานความผิด” ไม่ถูกต้อง ผู้มีอำนาจดังกล่าวย่อมสามารถแก้ไข “ฐานความผิด” หรือ “ปรับบทกฎหมาย” ให้ถูกต้องได้

2. อำนาจผู้ใช้ดุลพินิจในการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจเนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชาหรือการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ต้องมีการใช้สิทธิของผู้อุทธรณ์ ได้แก่ สิทธิที่จะคัดหรือตรวจรายงานการสอบสวน สิทธิที่จะคัดหรือตรวจบันทึกถ้อยคำบุคคล สิทธิที่จะคัดค้านอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิคัดค้านอนุกรรมการ หรือกรรมการผู้พิจารณาอุทธรณ์

3. การพิจารณาความผิดที่ผู้มีอำนาจพิจารณาไม่มีดุลพินิจ การใช้ดุลพินิจในความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงอันเป็นการกระทำว่าผู้มีอำนาจจะพิจารณาดุลพินิจเข้ากับองค์ประกอบความผิดของกฎหมายหรือไม่

4. องค์ประกอบความผิดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การประมาทเลินเล่อ ไม่เอาใจใส่ระมัดระวัง รักษาประโยชน์ของทางราชการ

เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ และต้องตรงต่อเวลา อุทิศเวลาของตนให้แก่ทางราชการและผู้ศึกษา จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรมิได้ ดังนั้นความผิดอย่างเดียวกันนี้อาจแตกต่างกันในลักษณะพฤติการณ์ ควรที่จะกำหนดเป็นความผิดวินัยในระดับมากที่สุด ลักษณะของการกระทำผิด ผลแห่งการกระทำผิด การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด และสภาพของผู้กระทำผิดไว้ให้ชัดเจน สำหรับก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงอย่างถึงที่สุด

5. การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดโดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะของความผิดประเภทของความเสียหายเกี่ยวกับการเจตนาทุจริต ควรจะกำหนดโทษให้ไล่ออก

6. การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดโดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะของความผิดประเภทของความเสียหายเกี่ยวกับประมาทเลินเล่อ ควรจะกำหนดโทษที่ทางราชการจะได้รับที่สามารถคำนวณเป็นราคาได้

7. การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดโดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะของความผิดประเภทของความเสียหายเกี่ยวกับมีเจตนาที่จะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น หรือหลีกเลี่ยงไม่ทำตามคำสั่งต้องถูกปลดออกหรือไล่ออก

8. การกำหนดโทษให้เหมาะสมกับกรณีความผิดโดยพิจารณาจากคุณสมบัติหรือลักษณะของความผิดประเภทของความเสียหายเกี่ยวกับเจตนาการละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร การพิจารณาความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการจะเป็นความผิดวินัยร้ายแรงเกิน 15 วัน เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเป็นเหตุความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ควรต้องลงโทษปลดออก หรือไล่ออกเท่านั้น

9. ควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่เฉพาะเมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้นและให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ และให้จ่ายค่าสินไหมทดแทนตามที่แท้จริงตามมูลค่าแห่งความเสียหาย